

[Niels Helveg Petersen]

skal heller ikke have det i 1981. Hvis valg løste problemer, så havde vi ingen. Jeg synes, det ligesom er blevet glemt, at grundloven faktisk taler om 4-årige valgperioder som det normale. De mange valg er en selvstændig årsag til, at vi i 1970'erne ikke kunne styre vores økonomi. Vi befandt os altid enten i forberedelserne til et valg eller levede i eftervirkningerne efter det. For første gang i 10 år står vi over for den opgave at skulle fastholde en politisk-økonomisk linje for en lidt længere periode. Det vil det radikale venstre for sin del gerne bidrage til.

Jeg vil gerne på det punkt sige, at jeg er principielt enig med hr. Poul Schlüter, når han siger, at der er behov for flerårige aftaler om nogle hovedelementer i den økonomiske politik – også aftaler, der rækker ud over næste valgdag. Det var det, der var behov for. Jeg er principielt enig. Vi har fremhævet det synspunkt. Vi vil gerne arbejde efter det. Jeg finder på det punkt, at hr. Poul Schlüters tale, som da i øvrigt var kritisk over for den økonomiske udvikling og politik, var betydelig mere realistisk end hr. Ellemann-Jensens tale. Jeg finder en betydelig afstand og forskel i tone og grundholdning. Vi kan så kun beklage, at det ikke i foråret, hvor der var en chance for at skabe en sådan aftale af et flerårigt indhold, kunne lade sig gøre. Det har vi tidligere beklaget for vor del, og det vil jeg gerne gøre igen.

De økonomiske aftaler i maj måned har fire hovedelementer, og for den økonomiske politik drejer det sig om i det kommende år og det næste år igen at fastholde og udbygge og forbedre de elementer.

Element nr. 1 består i en neddæmpning i den offentlige udgiftspolitik. Den er ganske kraftig i øjeblikket. Det mærkes stærkt i den kommunale budgetlægning, i amterne, og det mærkes på det statslige område. Der er daglig eksempler på, at der går ganske kraftigt til værks. Det skal videreføres i de kommende år. Men det rejser nogle problemer af principiel art, for fælles for sparebestræbelserne i stat, kommuner og amter er, at det bliver sværere at gennemføre besparelser næste år, end det var i år. Det letteste er sket; det bliver vanskeligere og vanskeligere, efterhånden som luften tages ud af offentlige budgetter.

Det egentlige problem står så tilbage: hvorledes kan vi sikre fornyelse i den offent-

lige udgiftspolitik? I en situation, hvor der er stramme rammer for forøgelserne, hvordan kan vi da forhindre, at budgetstramningen bliver til konservatisme, som forhindrer enhver fornyelse og kun giver plads for det, som én gang har fundet sin vej ind på budgetterne? Hvordan kan vi løfte sparediskussionen fra det ofte meget primitive niveau til en fornuftig debat om samfundets prioriteringer?

I det radikale venstre mener vi ikke, at vi i dag har de tilstrækkelige instrumenter til dette. Folketinget og offentligheden med savner vejledning, savner gennemarbejdede, langsigtede, sammenhængende vurderinger af indgreb på de offentlige udgifter, både på driftsudgifterne og på indkomstoverførslerne. Der er flere muligheder for at forbedre budgetarbejdet. En af de tanker, som har været fremført fra radikal side, er, at man skulle indrette en særlig såkaldt vismandsinstitution, en fri, uafhængig, rådgivende instans – ikke et regeringsorgan – der kunne udarbejde synspunkter og redegørelser om den offentlige udgiftspolitik. Det synspunkt vil vi gerne fremføre. Det haster at komme i gang med en forbedring af det langsigtede budgetarbejde. Vi er midt i en sparerunde, i løbet af få måneder står vi midt i en ny, og jeg vil gerne spørge regeringen, hvilke overvejelser man gør sig i regeringen om tilrettelæggelse af det langsigtede sparearbejde. Jeg tror, det er en fælles interesse for samtlige partier her i salen at få udgiftspolitikken tilrettelagt bedre og mere langsigtet, end det sker i øjeblikket.

Hovedelement nr. 2 i den økonomiske politik er neddæmpningen i det private forbrug. Neddæmpningen mærkes nu meget kraftigt, og jeg er enig i åbningstalens vurdering, at man ikke kan komme længere ad den vej. Vi må sikre, at den vækst, der i de kommende år måtte være i vores økonomi, går til en forbedring af betalingsbalancen og ikke hverken til forøgelse af det private eller det offentlige forbrug. Derfor er også begivenhederne til foråret så vigtige. Meget kan slås i stykker, hvis ikke forårets overenskomstforhandlinger fører til resultater, der er i overensstemmelse med de økonomiske krav. Parterne får jo nu lov til at forhandle frit, som man siger, men kan de, og vil de? Hvis de ikke hverken kan eller vil, vil frie forhandlinger jo meget snart være et historisk begreb, for så vil det i 1983 være 8 år siden. Så tvin-